

Om funktionell analys som grund för samtalsbehandling

Niklas Törneke

1

Den grundläggande iakttagelsen

“Människan handlar i världen och
förändrar den, och förändras i sin tur av
konsekvenserna av sina handlingar.”
(*Verbal Behavior*, 1957, p.1)

2

Terminologi och kärt barn har många namn

Tre-terms-kontingenzen
Stimulus-Respons-Stimulus
Stimulus-Respons-Konsekvens
SORK
Antecedent-Beteende-Consekvens
Sammanhang-Respons-Sammanhang
*Vad gjordes, i vilket sammanhang
gjordes det och vilka konsekvenser
påverkar fortsatt handlande?*

3

Klinisk funktionell analys

Två skillnader att ha klart för sig:

- Behandlarens påverkansmöjlighet är markant mindre än vad som är fallet i laboratorium
- Det mänskliga språket ökar komplexiteten i det som ska analyseras

4

Det mänskliga språket förändrar vilkoren för analysen

5

Människans inlärning är annorlunda

- Människan lär sig tidigt **ett särskilt sätt att relatera** händelser till andra händelser, ett sätt som följer andra principer än vad vi kan iaktta hos andra djur.
- Denna inlärd repertoar innebär att en språkligt kompetent människa kan, i princip, relatera vad som helst till vad som helst på vilka sätt som helst.
- Detta förändrar hur inlärning går till, dvs hur antecedenter och konsekvenser påverkar mänskligt handlande

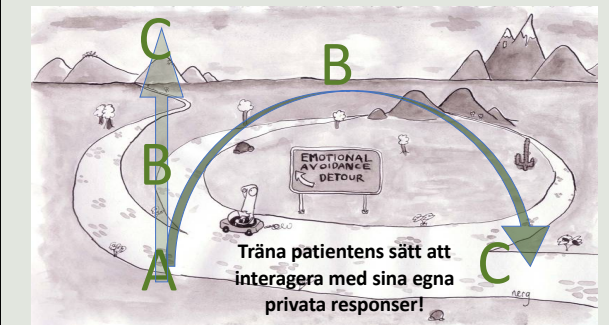
6

Privata händelser har komplex påverkan på mänskligt agerande

Känslor, tankar, minnen och kroppsliga förmågor kommer att erhålla såväl centrala antecedenta som konsekventiella effekter på en människas handlande

7

Träna patientens sätt att interagera med sina egna privata responser!

8

Samtalsbehandlings kärna: en spänig

RFT: Hierarkisk inramning av egen respons (Luciano et al 2023)
 "Det där är en del av mig, jag är mer och är överordnad"

Kognitiv distansering (Beck et al. 1979)
 Externalisering (White & Epston, 1990)
 Decentrering (Safran & Segal, 1990)
 Defusion (Hayes et al 1998)
 Detached mindfulness (Wells, 2011)

9

Att läsa

Bernstein et al (2017) Decentering and related constructs: A critical review and metacognitive processes model. *Perspectives on psychological science* 2017, p. 599-617

Luciano, Törneke & Ruiz. (2023) Clinical behavior analysis and RFT: Conceptualizing psychopathology and its treatment. In Twohig, Levin, & Petersen, (Eds.), *Oxford Handbook of Acceptance and Commitment Therapy*, p.109-141

Törneke, N. & Rämmerö, J. (2020) *Samtalsterapi – Språket som kur och krämpa*. Stockholm: Natur och Kultur

Törneke, N., (2021). Clinical functional analysis and the process of change. *Perspectivas Em Análise Do Comportamento*, 12(1), 075-093. <https://doi.org/10.18761/PAC.2021.v12.RFT.01>

10